

De traditionele Midwinterwatervogeltelling in ons werkgebied leverde iets minder waargenomen vogels op dan vorig jaar*. Waarschijnlijke oorzaak is het slechte zicht tijdens de teldagen. Maar er werden wel meer soorten gezien. Smient en Kuifeend zijn net als vorig jaar de “toppers”.

Pieter Schut

Midwinterwatervogeltelling 1995

Het voorkeursweekend voor de Midwinterwatervogeltelling was 14 en 15 januari 1995. De tellers hebben zich zeer goed aan dit weekeinde gehouden. Alle tellingen lagen tussen 13 en 21 januari.

De weersomstandigheden waren over het algemeen nogal ongunstig in deze periode. De helft van de tellers had te maken met nevel en (mot)regen. Dit is de meest waarschijnlijke reden dat het totaal aantal waargenomen vogels iets lager lag dan vorig jaar. Toen werden 74.355 vogels

geteld*, dit jaar waren dat er 71.853 (Zie tabel 1). Vooral in de grote stukken open water, zoals de randmeren en de Loosdrechtse plassen waren er negatieve gevolgen. Op de Loosdrechtse plassen was er als gevolg van harde wind ook sprake van hoge golven. Op het Laarder Wasmeer en in de trek- gaten van de Ankeveense plas- sen was er daarnaast nog sprake van ijsbedekking, waar- door ook hier de vogels de ver- derop gelegen open plekken op- zochten.

Door schattingen kunnen er ook nog wel eens onnauwkeurig- heden zijn. Omdat het verschil met vorig jaar relatief klein is (ongeveer 2500 vogels, dat wil zeggen iets meer dan drie pro- cent), moeten er uit de verschil- len tussen 1994 en 1995 geen al te zware conclusies worden ge- trokken.

Aantallen

In totaal werden er 39 soorten aangetroffen, die terug te vinden zijn op de lijst in tabel 2. Nieuw in 1995 waren Geoorde fuut, Kuifduiker, Carolina-eend, Ooievaar, Wilde

zwaan, Casarca, Toppereend, Waterral en Wit- gatje.

Wel in 1994 gesig- naleerd, maar niet bij deze telling zes soorten, te weten Kleine rietgans, Brandgans, Kroon- eend, Scholekster, Watersnip en Kleine mantel- meeuw.

Als het gaat om aantallen is het op- vallend dat de Midwinterwater- vogeloptien (te vin- den in tabel 3) pre- cies dezelfde na- men bevat als in 1994. Er is welis- waar sprake van

Soort	1991	1992	1993	1994	1995
Fuut	730	367	533	499	504
Dodaars	10	3	2	6	3
Kleine Zwaan	872	696	924	658	1.864
Knobbelswaan	344	195	276	385	436
Kolgans	1.023	611	3.232	1.168	6.015
Grauwe gans	805	633	1.764	1.054	913
Nijlgans	14	7	16	39	87
Smient	21.574	12.734	16.109	29.303	20.218
Wintertaling	507	8	187	94	209
Wilde eend	5.024	4.187	5.299	4.650	4.321
Tafeleend	2.159	2.207	1.815	8.469	5.887
Kuifeend	2.157	5.282	4.560	14.632	11.346
Waterhoen	462	280	365	284	210
Meerkoet	3.920	4.342	6.900	6.486	9.916
TOTAAL	41.129	32.092	43.074	74.355	71.853

Tabel 1. Vergelijking van een aantal soorten over vijf jaar.

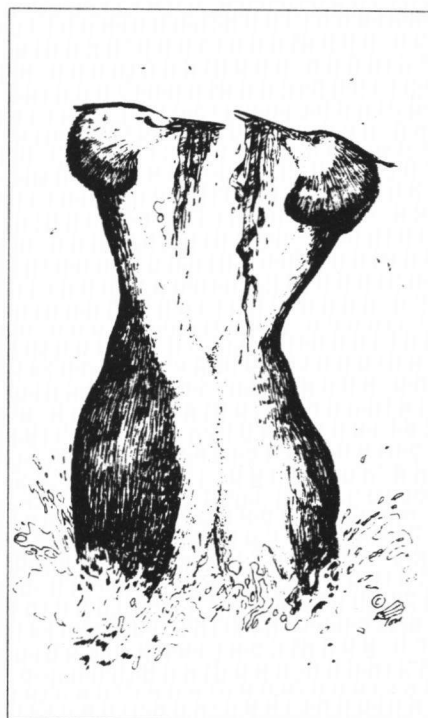
Tabel 2. Midwinterwatervogel-telling, soorten en aantallen.

Fuut	504
Roodhalsfuut	3
Dodaars	3
Geoorde fuut	1
Kuifduiker	1
Aalscholver	167
Roerdomp	2
Blauwe reiger	168
Ooievaar	1
Wilde zwaan	3
Kleine zwaan	1.864
Knobbelzwaan	436
Kolgans	6.015
Grauwe gans	913
Gans ongedet.	451
Bergeend	33
Casarca	8
Nijlgans	87
Smient	20.218
Wilde eend	4.321
Krakeend	163
Slobeend	54
Wintertaling	209
Carolinaeend	1/2
Tafeleend	5.887
Kuifeend	11.346
Toppereend	1
Eend ongedet.	2.902
Brilduiker	107
Nonnetje	117
Middelste zaagbek	10
Grote zaagbek	270
Waterral	1
Waterhoen	210
Meerkoet	9.916
Kievit	21
Witgatje	2
Kokmeeuw	3.398
Stormmeeuw	1.137
Zilvermeeuw	215
Grote mantelmeeuw	35
Meeuw ongedet.	652
TOTAAL	71.853

marginale verschuivingen, maar over het algemeen zijn deze cijfers stabiel.

Als het gaat om de meeuwesoorten moet vermeld worden dat deze cijfers geen volledig beeld geven. Evenals vorig jaar hebben niet alle medewerkers de meeuwen meegeteld. Mogelijk geldt datzelfde voor de weidevogels. De melding van slechts 21 Kieviten en geen enkele Scholekster duiden hierop. Evenals vorig jaar was de Smient veruit de meestgetelde soort. Maar het aantal was een stuk minder. De aantallen in de meest cruciale gebieden (de zogenaamde monitoringgebieden) spelen hierbij een rol. In onze regio zijn onder meer de randmeren monitoringgebied. Op de randmeren aan de Flevozijde meldde Guus Proost in 1994 totaal 10.000 Smienten, nu zag hij er niet één. Enkele dagen voor de telling had hij nog zeker 5000 exemplaren waargenomen rond het eiland de Dode Hond (Eemmeer).

Bij de landelijke dan wel de internationale rapportage moet blijken waar de Smienten zich dit weekeinde bevonden. Dit is nu juist één van de grondgedachten achter deze telling: vaststellen waar met name de trekvogels zich bevinden tijdens de winterperiode. Een andere doelstelling is na te gaan hoe groot de populaties van de respectievelijke soorten zijn en toe- of afnames te kunnen vastleggen. Doordat deze telling al vele jaren, zeer intensief en consequent in geheel West-Europa wordt uitgevoerd door duizenden vrijwilligers, kunnen dergelijke feiten worden vastgesteld. Door de omvang van onze regionale telling, is het niet mogelijk om overzichtelijk alle cijfers te publiceren. In totaal is geteld in bijna 70 telgebieden in ons werkgebied. Het gaat hier om



Futen

gebieden in de provincies Noord-Holland, Utrecht en (vanwege de randmeren) Flevoland. Toch wil ik graag enkele bijzonderheden apart vermelden.

Driemaal werd een Roodhalsfuut gemeld. Twee bevonden zich in de Spiegel- en Blijkpolder, de derde op het Gooimeer. Daarnaast was er een Geoorde Fuut in de haven van Huizen en een Kuifduiker in het Naarderbos. Helaas opnieuw minder vaak de Dodaars. Alleen gezien op het Naardmeer en op de Wijde Blik (tweemaal). Ook de Roerdomp was er minder vaak dan in de afgelopen jaren: alleen op het Naardmeer en op de Waterleidingplas bij Loenen. Opvallend was verder de aanwezigheid van een Ooievaar in de Rietpolder bij Muiden. Over deze waarneming door Jan Ram is al uitgebreid gepubliceerd in Korhaan 29 (2) 43-44.

De gegevens van het Naardmeer bevatten nog meer exclusieve waarnemingen. Wilde

zwaan (3 exemplaren) en **Middeleste zaagbek** (10 exemplaren) waren alleen hier te zien. De groepen **Grote zaagbek** (125 exemplaren) en **Nonnetje** (32 exemplaren) waren hier veruit het grootst.

De **Casarca** werd met acht exemplaren alleen gemeld vanuit de Noordpolder te Veld. Opvallend is ook de melding van een **Carolina-eend**. Deze werd door twee tellers gezien op de Kortenhoefsedijk in Kortenhoef. Aangezien het hier gaat om de grens tussen twee telgebieden, mogen we aannemen dat het hier zo goed als zeker over hetzelfde exemplaar ging. Vermeldenswaard is ook één **Topper-eend**, op het IJmeer, tussen de Hollandse Brug en Muiden. De twee enige **Witgatjes** werden gezien in de Horstermeerpolder en de enige **Waterral** in de Rietpolder in Muiden.

Tellers

De tellers maakten veelal gebruik van de auto als vervoermiddel bij de tellingen: 36 maal. Negentien maal gingen tellers te voet en eveneens 19 tellers meldden dat ze grotendeels of het geheel hun gebieden per fiets waren doorgetrokken. Acht gebieden werden met de boot bezocht.

Dank gaat uit naar de tellers F. Beffers, J. van Bergeijk, Y. Bosman, W. Duurland, J.H. de Haan, W.J. Hoeffnagel, P. Honig, A.J. van Klaveren, N. Klippel, R. Kole, M. Kraal, W. Langendorff, I. Mes, M. v.d. Pol, G. Proost, J. Ram, C. Rosier, P. Schut, T. Stoker, J. Terlouw, J.J. Verkerke, A.P. Vermeule, H.P. Vos, F.H. van de Weijer en R. Willemstein.

In het afgelopen jaar vond onder leiding van SOVON overleg plaats over de coördinatie van

de Midwintertelling. In het verleden kwam het vaak voor dat tellers elkaar tegenkwamen in hetzelfde telgebied, terwijl aangrenzende gebieden in het geheel niet geteld werden. Dit werd veroorzaakt door het bestaan van verschillende coördinatoren in provincie, regio en bij SOVON. Afspraak is nu dat ik de enige coördinator ben in ons werkgebied. Ik verzamel alle gegevens en stuur ze dan gezamenlijk naar SOVON. Toch werden nog drie gebieden dubbel geteld. Daar staat wel tegenover dat de telling volledig was, in die zin dat alle relevante en tevoren aangegeven terreinen binnen ons werkgebied zijn geteld.

* In het verslag van de telling van vorig jaar in De Korhaan 28 (3) 73-75 is ge-

1 (1)	Smient	20.218
2 (2)	Kuifeend	11.346
3 (4)	Meerkoet	9.916
4 (7)	Kolgans	6.015
5 (3)	Tafeleend	5.887
6 (5)	Wilde eend	4.321
7 (6)	Kokmeeuw	3.398
8 (9)	Kleine zwaan	1.864
9 (10)	Stormmeeuw	1.137
10 (8)	Grauwe gans	913

Tabel 3. Midwinterwatervogel -top tien.

meld, dat in 1994 in totaal 61.145 vogels zijn geteld. Dit cijfer is vanwege een optelfout onjuist. In 1994 werden in werkelijkheid 74.355 vogels gezien door de tellers.